

UNA EXCURSIÓ A LA RIERA DE LA GORGA I CINGLES DE TAVERTET

Ens trobavem en plena primavera, després d'una tongada de dies rufols y plujosos, quan, junt ab diferents companys, decidirem emprendre una excursió vers una encontrada ben pintoresca en que per durant un parell de dies poguessim gaudir en la contemplació d'algunes de les belleses naturals que hermostegen la nostra terra, y durant els quals poguessim obtenir algun record gràfic de la mateixa. No era el nostre objectiu fer una excursió d'estudi, sinó senzillament esplaïar-nos davant els espectacles que a tota hora ns ofereix la natura y obtenir vistes fotogràfiques, per augmentar les col·leccions de diferents aficionats, referents a la Catalunya pintoresca.

Vista de Tavertet l'any 1910

El lloc escullit foren les riberes del Ter que, venint de la plana ausetana, s'endinsen en les hermoses afraus guilleres, remuntant algun dels seus tributaris y assolint algunes de les espadades cingleres que separen aquestes dugues comarcades. Per indicacions de l'amic Puget, la riera de la Gorga y els cingles de Tavertet ens havien d'oferir camp ben a propòsit pera realitzar el nostre objectiu, sobre tot tenint en compte que les passades pluges ens havien de fer preveure que aquelles torrenteres y riberals baixarien plens, formant vistosos saltants y estrepitoses cascades, que no sempre poden contemplar-se. Cap an aquests llocs encaminàrem, doncs, els nostres passos.

La riera de la Gorga es un afluent directe del riu Ter per sa vora esquerra, que naix en les vessants de les serres d'Aiats y de Cabrera, formant-se principalment al bell desota dels colls del Bram y de Comajoan,

pera davallar cap a l'Esquirol o Santa Maria del Corcó y desaiguar sota mateix de Sant Pere de Casserres. El nostre intent era resseguir-la o visitar-la per diferents dels seus endrets, començant pel seu aigua-barreig ab el Ter.

A dit fi sortiem de bon matí del dia 15 del darrer mes de Maig, deixant la ciutat de Vic pera seguir en bon carruatge la carretera de Manlleu y emprendre després la que passa per Sant Martí-Ces-Corts, trobant-se poc més amunt ab la carretera provincial que puja directament de Vic passant per la vila de Roda. A Sant Martí-Ces-Corts, agregat al municipi de Santa Maria de Corcó, conegut vulgarment per *l'Esquirol*, hi ha una iglesia parroquial d'estil romànic dedicada a la Mare-de-Déu de les Escalles.

A la Teuleria de Sant Martí, quasi al peu de la darrera de les esmentades carreteres, deixàrem el carruatge, seguint a peu la veïna torrentera de Rocallisa pera anar a contemplar el pintoresc conjunt de Sant Pere de Casserres, dalt l'encinglerada llenca montanyosa que avança vers el riu Ter, fent-lo desviar de camí y marcar un sobtat revolt al seu entorn. Aquesta vista no pot esser més pintoresca y atraienta. El riu, que baixava ben rabent y omplint d'ample a ample tot el seu llit encaixonat entre enlairades cingleres, presenta en aquest lloc un bell aspecte; y les ruïnes de l'enderrocat monastir de Sant Pere de Casserres, destacant-se enfront y a l'altra bandada, completaven aquest vistós paisatge, en el que l'aigua, les penyes y una vegetació exuberant y esplendent aboquen les gales llurs. Per un bonic viarany baixàrem al peu del riu en el lloc mateix en que se li ajunta la riera de la Gorga formant hermós enforcament. El nostre intent era atravessar aquesta darrera per la palanca que acostuma haver-hi a propòsit; però aquesta no hi era, y, a causa de la molta aigua que portava el Ter, s'havien embotit les de la riera de la Gorga, que baixava ben curullada, pujant molt del seu nivell y barrant-nos materialment el pas per aquells endrets. Com siga que la vora dreta de dita riera no es pas accessible, no la poguerem remuntar, veient-nos obligats a retornar prop l'abans esmen-

Salt de Molí Bernat, amb el Molí

tada Teuleria; y, passant per la caseta del Pont, seguirem, per sa vora esquerra, l'hermós torrent de Sant Martí fins al seu aiguabarreig ab la repetida riera de la Gorga.

Al seguir aquest torrent vegerem sortosament confirmades les nostres esperances. El seu desnivell natural es força pronunciat, donant lloc a salts de grans alçaries; y, si bé ordinariament la poca aigua que acostuma a portar no li dona cap atractiu especial, aquell dia el caudal important que per ell baixava li donava un aspecte de portentosa bellesa, formant veritables cascades que, ab llur blanca escuma y llur sorollós desplomar-se, hermozejaven aquell lloc, oferint una armoniosa varietat. Els dos salts més notables són sens dubte el del Cabrit y el Gros de la Gorga, dels que oferim bella mostra als nostres llegidors. En ells podia admirar-se la manifesta atractibilitat de les cascades, les encorbades aigües de les quals van saltironejant de primer, pera precipitar-se després en vertiginosa caiguda, acompanyada d'acompassades remors y flamejants escumes que s'enlairen de nou com pera tornar a assolir el lloc de llur estimbament.

Atravessada, no sens alguna dificultat, la riera de la Gorga, seguirem per sa vora esquerra fins a l'ermita de Sant Pere Pescador y el Molí de la Gorga, arribant novament a les esquerpes riberes del Ter, que feia una estona havíem deixat.

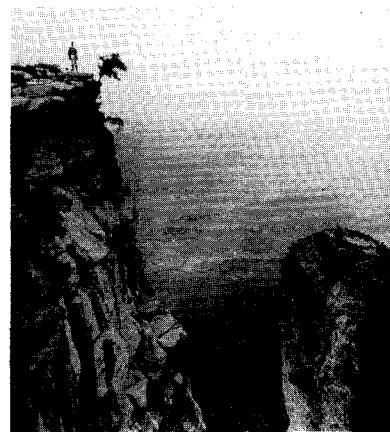
Seguint curs avall de dit riu, y ovirant de nou aixecar-se sobre les nostres testes la tallada cinglera de Casserres, passarem per Sant Vicenç, antiga dependència d'aquell renomnat monestir; y, deixant les seves vores, que moltes vegades ens dificultaren el pas a causa de cobrir l'aigua l'estret corriol que per allí dona accés, pujarem, tot revoltant un xic a mà esquerra, cap a coll Formic

y casa del mateix nom, y, atravesant el torrent que davalla de Sant Bartomeu-Ces-Gorgues o de la Gorga, començarem a pujar per la serra, prop de can Baucells, pera poder salvar l'entall que dona entrada al Ter a la riallera vall de Sau, assolint al cap de poca estona el coll de Santa Cilia, prop la casa de dit nom. El panorama ovirador desde aquest lloc es sorprenent y encisador, principalment sobre les Guilleries, vall de Sau y cingleres de Taveret que, coronades pel cim de la Força, veiem alçar-se al nostre enfront.

Remuntem allavors, per sa vora dreta, el torrent o riera de Taveret, que, davallant de sota Sant Llorenç de Dosmunts, desemboca prop de Sant Romà de Sau; y, passant per les importants y vistoses cases del Noguer y la Paradedà, de senyorial y típic aspecte, arribarem al bell dessobre del Molí de Taveret, prop d'un bonic saltant, del que igualment acompanyem una reproducció fotogràfica. Aquí atavessem novament la ribera per sobre un petit pont, enfilant-nos per la costa vers el poble de Taveret, situat a uns 800 metres sobre el nivell de la mar, dalt del encinglerat planell que, desprenent-se del citat maciç de Sant Llorenç Dosmunts, ve a caure verticalment sobre el Ter, en la pintoresca vall de Sau.

L'enlairat poble de Taveret es de típic aspecte, ab tortuosos carrers y pobres construccions per lo general. La seva iglesia es de dugues naus, l'una gòtica y l'altra romànica, junt ab son absis y campanar, que responen a sa primitiva construcció.

Durant la mateixa tarda visitarem els encinglerats caients de la part superior d'aquell extens planell, que són de lo més imponent que donar-se puga. En tota sa extensió sols es accessible per un punt pel qual passa l'estret corriol que puja de Sau tot vorejant grans precipicis que, en aquella hora de cap-vespre en que ens trobavem, ens cor-

Morro Blanc i Cingle Moltorer

Cingle de Pla Boixer

prenien y encisaven, duent-sen les nostres mirades vers l'esgarrifosa pregonesa d'aquella vall.

Són realment els precipicis (y els de Tavertet ne són bona mostra) de lo més imponent que poden oferir-nos les nostres montanyes: aquelles parets naturals llises y xorques, deixant sols veure senyals de vida per ses esquerdes y replecs, fan sentir engrunes d'esgarripança y esglaiadora atractibilitat, que augmenten moltes voltes a l'escoltar les narracions històriques o llegendaries de fets ocorreguts per aquelles afraus, sols habitades per aus montanyenques que ab estridents crits interrompen la llur solitud, trenca-da també de tant en tant per la petja d'algun aimant de la sublim bellesa que allí va a trobar goig y esplai pera la seva ànima enamorada.

L'endemà, y després d'una nit dolentament passada, mercès a les incomoditats que ofereix la manca d'un bon hostel, ens disposàrem a resseguir tots els caires de les altes cingleres que davallen insensiblement cap a Collsacabra pera remuntar-se després vers els santuaris del Far y de la Salut, que nosaltres deixàriem per manca de temps.

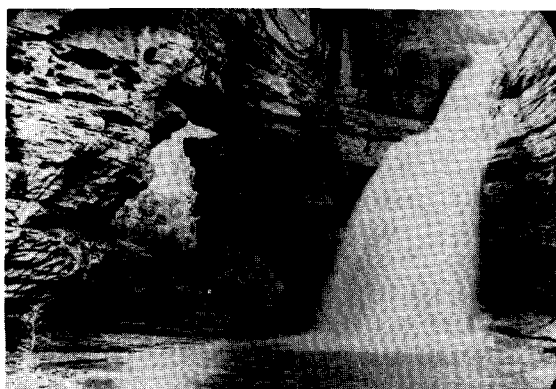
Al nostre bell dessota y a l'enfront, tenim tota la ribera de Sant Joan de Fàbregues y el pla de Mondoís, limitats per l'Agullola y el Far, que-s redrecen majestuosament. Les altes serres de les Guilleries barren atrevidament el nostre esguard. Contemplant sempre aquest panorama encisador, anem seguint totes les cingleres de Tavertet, de l'Avenc y de pla Boixer durant cosa d'una hora, ovirant a cada pas esgarrifosos penyalars, imponents saltants que ns feien arrancar mil exclamacions d'admiració y de sor-

presa, que augmentava al trobar-nos ab alguna torrentera o xaragall que abocaven les llurs aigües remorejants cap a la veïna fondalada.

En tota aquesta extensió no s troba altra casa que la renomada casa de l'Avenc, antiga y típica construcció dels segles XIII al XVI, bella mostra de l'arquitectura gòtica catalana. Son aspecte general, sa distribució, sos detalls arquitectònics y son antic moblatge són dignes de cridar l'atenció del seu visitant.

De l'Avenc, que dista de Tavertet cosa de quaranta minuts, y deixant el camí dreturer que puja vers la serra pera dirigir-se després, pel serrat de les Viles, vers la plana vigatana, seguirem vorejant l'enlairada cinglera de pla Boixer, ovirant a vol d'aucell la típica iglesia de Sant Joan de Fàbregues y el poble de Rupit, a la vista dels quals revoltàrem vers al NE. y N. tenint a mà dreta tot el pla de Collsacabra y pujant en cosa de tres quarts d'hora a la casa de Rojals. Del peu de la casa situada aïrosament dalt d'un serradet, baixàrem al clot de la Fageda de Rojals, ple d'exuberant vegetació que n fa un lloc ben deliciós y atractivol, que prou coneix la gent de la rodalia que va a fer brenades a la pintoresca font de la Mare-de-Déu de Rojals, molt ben acondicionada y que pertany al terme de Pruit.

Després de curts moments de descans y de contemplar aquell paisatge ombrejat y ple de vida, que tant contrastava ab les despulles ossades de les cingleres que acabavem de resseguir, emprenguerem l'ascensió cap al Pedró de Rojals, a més de 1.000 metres d'altitut y desde l que s'ovira dilatat panorama vers totes les valls del baix Ter, plana de Vic, Guilleries y Collsacabra. D'allí ns dirigirem al serrat de Coll-Ces-Viles, en-

La Foradada

tre poblades fagedes y verdosos prats convertits en veritables aiguamolls, continuant per sobre el caseriu de les Viles de Sant Llorenç y casa del Bac de Collsacabra, que deixem a la dreta y a alguna distancia, fins a la barriada de can Tonigrós, que forma part del municipi de l'Esquirol.

En havent reposat un xic, y després de menjar alguna cosa en un dels dos hostals que hi ha en aquesta barriada, baixarem, per un viarany un xic perdedor, a retrobar l'anyorada riera de la Gorga pera visitar l'hermosa clotada y el bell saltant de la Foradada, que era altre dels principals objectius de la nostra excursió.

Deixant de vista les espadades cingleres d'Ayats y de Cabrera, visitades cent voltes pels nostres excursionistes, ens endinsarem per estreta y pregonia fondalada que forma veritable engorjat, pel fons de la qual corre l'esmentada riera entre esplèndida vegetació y grans penyalars que l'envolten. De sobte, y a l'arribar quasi al peu del riberal, en un darrer revolt que forma el corriol per nosaltres seguit, ens trobem a l'enfront d'una meravella natural que ens causa una de les impressions més agradoses de la nostra vida excursionista, y la contemplació de la qual ens arrencia a tots crits de joia y de sorpresa. Ens trobem al clot de la Foradada.

Aquest té la forma d'una veritable olla natural, de colossals dimensions, formada per un sobtat y ràpid revolt de la riera que, despenyant-se de gran alçaria en vistosa cascada, cau al fons d'un engorjat, forma un llac tranquil y blavós, y s'esmuny corrent avall en un retorçament forçat, pera desfer quasi paralelament el seu curs inicial. Y, com si això no fos motiu suficient pera donar lloc a mil belleses y atractius, allí al peu mateix del estrepitos saltant, a l'altra bandada de la corrent, la penya, inaccessible per tots endrets, com ho es el pas de la riera (almenys portant l'aigua que duia en aquella memorable diada), s'obre naturalment, formant pont y foradada de grans dimensions y meravellós aspecte. La ploma no pot pas descriure aquella bellesa y l'impressió per ella causada: ni tant sols els gravat que publiquem, reproducció d'una de les moltes fotografies que allí s'obtingueren, pot donar idea de tant sorprenent meravella. L'amor a la natura, sentiment humaníssim que motiva fervorós culte, se llegeix y se comprèn en tota la intensitat al contemplar semblants belleses, demostrant que aquella, sempre agrada, se complau en adornar-se ab totes ses gales, ajuntant y armonitzant mostres de tots els

seus elements constitutius pera millor agradar y atraure els seus enamorats.

Ab recança deixarem aquell lloc encisador, a propòsit pera que els artistes hi puguin esplaïar llur condició de manifestadors de belleses; y, atravesant com poguerem la riera y la dita foradada, tornarem per ella a sa vora, y, enfilant-nos per sa dreta y costaruda pendent, pujarem a la casa de Matavera, dirigint-nos al poble de l'Esquirol o de Santa Maria de Corcó, ont entrarem passat el mig-dia.

Se troba, aquest, sentat sobre lliscoses roques, a la dreta de la riera de la Gorga, sobre la que hi ha antic y pintoresc pont romànic de cinc ulls. Està format quasi exclusivament per llarg carrer ab cases de regular aspecte, semblant al de totes les poblacions d'aquella comarcada, ostentant protalls allosanats ab inscripcions alusives a oficis, dates de construcció y emblemes religiosos. En la seva iglesia parroquial, d'alta campanar, dedicada a Santa Maria, se conserva una antigüíssima imatge de marbre blanc, força interessant. L'iglesia es de grans dimensions, però d'un deplorable estil barroc.

Aquí podem donar per acabada la nostra excursió y aquesta mal engiponada ressenya, sens altre motiu escrita que pera acompanyar uns pocs gravats y recordar passades impressions, tot posant de manifest que la nostra Catalunya està rublerta de grans belleses naturals, y que ni tant sols ens cal pujar al Pireneu y a ses altes serralades pera fruir el goig intensíssim que pot causar-nos y ens causa la llur contemplació.

Aquell mateix dia, després de dinar, ens dirigirem de nou y en carruatge cap a Sant Martí-Ces-Corts, lloc de partida d'aquesta excursió, pera desfer el camí cap a Manlleu y Barcelona, aont retornarem ab el darrer tren, ben contents y freturosos de fer sovintegar les nostres excursions per la catalana terra.

Eduard VIDAL
(Treball cedit gentilmente
pel Centre Excursionista de Catalunya)

*Els clixés són propietat del
Centre Excursionista de Catalunya*